

Tidig morgon i Morgongåva

Flisets väg från skog till värmeverk

I det här jobbet får vi vara beredda att ändra våra planer, säger Toive Larsson. Man kan aldrig vara säker på vad som ska göras under en dag. Klockan är strax efter fem på morgonen, och Toive svänger ut lastbilen på vägen mot Morgongåva, då telefonen ringer.

– Hej det är Urban Olsson, Rödmosa Flis AB. Flishuggen gick sönder igår, jag är på väg till Arbrå för att hämta reservdelar. Men du kan hämta ett lass. Jag är tillbaks och börjar flisa vid tiotiden.

– Vissa har varit uppe tidigare än oss, flinar Toive Larsson. Ute faller ett duggregn och det är ännu inte ljusst, men inne i hytten är det varmt och ombonat.

Flisleveranser i tjugofem års tid

Toive Larsson är en av fem chaufförer på N. G. Larssons åkeri i Uppsala. Åkeriet har kört flis åt Mälarskog i tjugofem år och Toive har varit med i femton. Dagens första lass ska hämtas i skogen utanför Morgongåva i Västmanland och köras till Enköpings kraftvärmeverk. Förutom Enköping kör N. G. Larsson till värmeverken i Eskilstuna, Södertälje, Norrtälje och Rimbo. Åkeriet samarbetar med fem huggare, Toive Larsson följer Rödmosa Flis hugg och hämtar där de flisar. Rödmosa Flis AB har i sin tur avtal med Mälarskog.

– Vi är nästan aldrig längre bort än att det går att åka hem till familjen på kvällarna, säger Toive. Fast i vintras flisade Ur-

ban i Skinnskatteberg, då låg jag över i lastbilen.

Gröna containrar
Flishuggen står obemannad i skogen. Det regnar och den leriga skogsvägen kantas av gröna containrar.

– Huggarna vill gärna ställa burkarna, containrarna, så nära hygget som möjligt, kör vi fast får de dra loss oss med flishuggen, säger Toive. De tre tomma containrarna på släpet ska lyftas av och de fullastade ska på i stället. Det är mycket trixande och klängande ut och in ur hytten.

Strax efter sju är flislasten åter på väg mot Enköpings värmeverk. Morgongåva sover fortfarande. Toive Larsson håller upp en kopp kaffe.

*Klockan är strax efter fem på morgonen, och Toive Larsson svänger ut lastbilen på vägen mot Morgongåva, ute faller ett duggregn och det är ännu inte ljusst, men inne i hytten är det varmt och skönt. Följ med Bioenergis utsände på resan från skog till energi-
verk.*

FORTSÄTTN FRÅN SIDAN 9

– Det är skönt att komma iväg på morgon, säger han. Första halvtimmen kan vara jobbig, men sedan jag varit ute och lastat piggjar jag till. Vägen ligger öde och från vår höga position i hytten ser vi dimmorna låta över Uppsalaslätten.

Lasten vägs in

Vid värmeverket vägs lasten in. 60 ton är maxlast enligt lag, och så mycket ska det helst vara i lasten. Åkeriet får betalt per vikt och körd kilometer. Regnet har gjort flisen tung och lasten väger precis 60 ton. Värmeverket tar prov på vatteninnehållet – verket betalar Mälarskog efter torr vikt.

På värmeverket blir det en kort paus.

– Efter fyra och en halv timme måste vi ta rast enligt lag, säger Toive. För chaufförer som kör långt är det vettigt, men för mig som kör en timme och sen hoppar ut och lastar är det fänigt. Jag hinner inte bli trött.

Endast biobränslen
Kraftvärmeverket eldar bara biobränslen sedan 1994, och värmer nästan hela Enköping. Dessutom bidrar det med 50 procent av elektriciteten.

– Flisen hämtas inom en radie på sju mil från Enköping, säger värmeverkschefen Janne Holmlund. I lagerbyggnaden ryms 8 000 kubikmeter, vilket motsvarar 80 lass. Vi ska ta emot tio lass flis à 60 ton om dagen.

Värmeverket eldar bara skogsrävara. För att kunna elda returträ krävs bättre reningsanläggning, och en sådan kostar pengar.

Måste vara flexibla
Telefonen ringer igen. Det är Urban, han är försenad och ringer från Hagsta vårdshus. Det innebär en timmes körtid till huggen i Morgongäva, och en timmes arbete till för att laga huggen och flisa färdigt.

Enköpings värmeverk ska ha sina tio lass så det är till att ändra planer för Toive. Han bestämmer sig för att hämta ett lass flis på Kvarnbrosåg, uppe i Avesta. En sträcka på åtta mil.

– När flishuggarna går sönder

är det bra att vara fler i åkeriet, säger han. Det gör att vi kan vara flexibla. Ena dagen kör jag fyra lass, andra två. Är det väldigt mycket jobb kan jag ringa efter avbyte. Toive Larsson gillar friheten i jobbet.

– Jag bestämmer själv när jag ska börja och sluta. Det viktigaste för ett åkeri som kör flis är att ha bra kontakt med huggarna.

Det småpratats i komradion, någon undrar vem som betalar alla transporter egentligen, en annan berättar om sin olydiga unge. Toive Larsson har ännu några lass att köra innan han gör kväll.

Av Petter Palmgren,
text & bild

Toive Larsson i förarhytten i sitt ekipage.

Stor bark krossas
Barkbitar som är för stora kommer ut på ett raster vid värmeverket. De måste köras bort och krossas innan de kan eldas.

– Hemma i pannan eldar jag vedträn som är dubbelt så långa som de här, men värmeverket klarar dem inte skrattar Toive.

Harry Bergström sågverksägaren i frontlastaren.

Urban Olssons fliskördare i väntan på nya stål.

Janne Holmlund på kraftvärmeverket i Enköping kontrollerar tippningen av bränslet som ger västeråsborna el och enköpingsborna värme.

